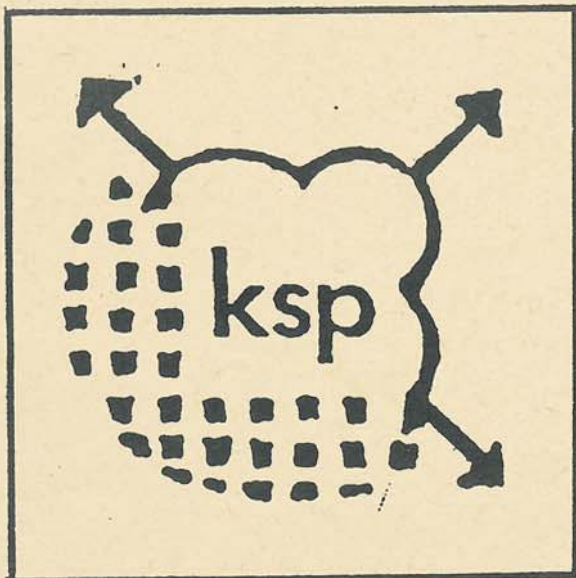
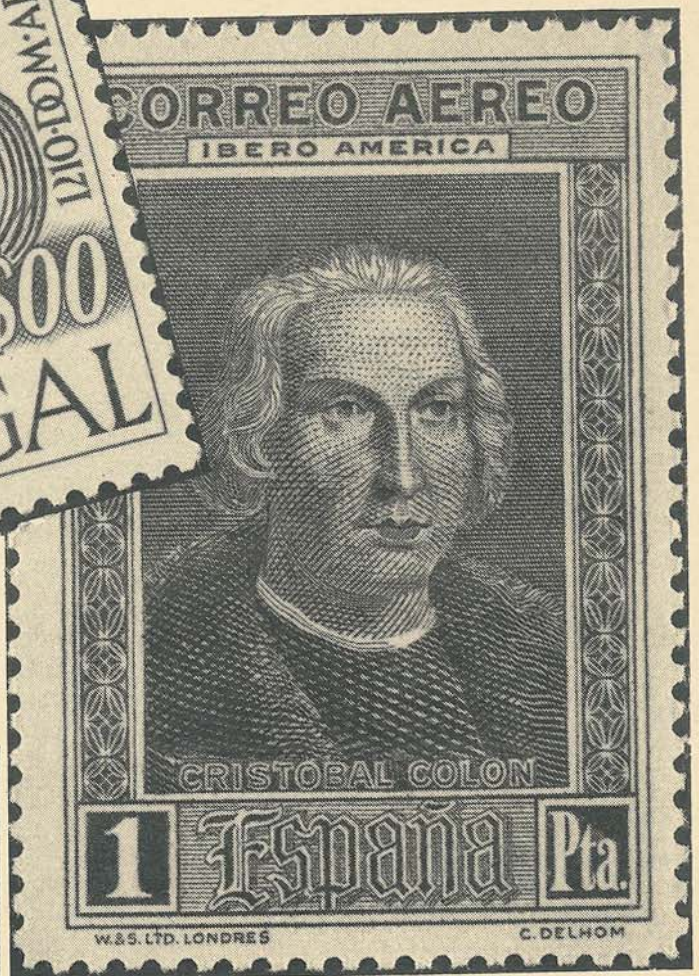

IBERIA

kontaktgroep

spanje ~ portugal

De opdrukken "Habilitados por la Nacion"

Verhandeling door Dr. Luis Blas Alvarez van de opdrukken "Habilitados por la Nacion", in 1963 bekroond met de Jose Gomis Herrero prijs voor filatelistische artikelen, gepubliceerd in deel 2 van het tijdschrift "Correo Filatelico"• Valencia, 1•68. Vertaling door J.A. Vinkenborg.

**le ofrece la presente plantilla
de
"HABILITADOS POR LA NACION"**

Tipo I.	HABILITADO POR LA NACION.	HABILITADO POR LA NACION.
----------------	--	--

Tipo I bis.	HABILITADO POR LA NACION.	HABILITADO POR LA NACION.
--------------------	--	--

Tipo II.	HABILITADO POR LA NACION.	
-----------------	--	--

Tipo III.	<i>Habilitado por la Junta Revolucionaria</i>	<i>Habilitado por la Junta Revolucionaria</i>
------------------	---	---

Tipo IV.		
-----------------	---	---

Tipo V.		
----------------	---	--

Tipo VI-1. estrecho	HABILITADO POR LA NACION	HABILITADO POR LA NACION
--------------------------------	---	---

Tipo VI-2. large	HABILITADO POR LA NACION	HABILITADO POR LA NACION
-----------------------------	---	---

PROLOOG

Er zijn vele verzamelaars van postzegels van Spanje die de interessante klassieke series niet verzamelen omdat ze beweren dat de echtheid moeilijk vast te stellen is, omdat er veel vervalsingen bestaan. Dus kortweg, omdat ze vrezende te zullen worden bedrogen als ze de zegels waarover dit artikel gaat willen ruilen of kopen. In feite hebben zij geen ongelijk, want in 1894 bevestigde Friederich in zijn boek dat 'de meerderheid van deze Habilitados vals zijn'. Deze stelling werd nog eens bevestigd door Dr. Tort Nicolau in 1945 in zijn beroemde werk, deel Z, pagina 407, waarin hij stelt dat Friederich er niet ver naast zat en waarin hij zijn commentaar geeft en middels een sterke onderbouwing de mening van Friederich bevestigt dat echte 'Habilitaciones' opdrukken zeldzaam zijn.

Omdat de echte opdrukken zeldzaam zijn is hun bestudering boeiend en de moeite van een aparte studie waard; de problemen en de vragen die zich door de zeldzaamheid voordoen verheugen zich hierdoor in een grote belangstelling.

Ik heb mij meer dan 30 jaar gewijd aan de bestudering van deze zegels en er zijn duizenden van deze 'Habilitados' zegels door mijn handen gegaan, veel valse maar ook veel die onomstotelijk echt waren. Het resultaat van deze studie is het artikel dat hierna volgt en dat de 'niet ingewijden' in staat moet stellen om in de meerderheid van de gevallen de echtheid of de valsheid te herkennen van de 'Habilitados' opdrukken. Maar eerst wil ik nog enkele korte inleidende opmerkingen over deze opdrukken maken.

De zegels "HABILITADOS POR LA NACION" van 1868-69 worden steeds zeldzamer en waardevoller. De overgrote meerderheid van de filatelie winkels hebben geen enkele zegel met deze opdruk in voorraad. Diegenen die wel authentieke exemplaren in hun bezit hebben, behandelen ze als enorme zeldzaamheden waaraan ze een zeer hoge waarde toekennen, terwijl ze zich in verbazing distantieren van de belachelijk lage waarden waartegen ze genoteerd staan in de nationale catalogi. Zij verklaren dit door de afwezigheid van voldoende vraag in de markt terwijl ze daaraan toevoegen dat in werkelijkheid nog nooit een zegel voor die lage prijs aan hen te koop is aangeboden.

De zegels die in de vorige eeuw slechts 15 maanden geldigheid hadden, zijn voorzien van diverse opdrukken, zowel de officiële, de meest voorkomende, als de veel zeldzamere opdrukken zoals die van 'Salamanca y Asturias', de handgeschreven opdrukken en de andere exceptioneel onregelmatige zoals die van 'Canarias de Orotava y de Icod' en de niet erkende en niet gecatalogiseerde opdruk van 'Las Vascongadas'. Zij lenen zich uitstekend voor gespecialiseerde bestudering, omdat deze opdrukken zich door hun vele verscheidenheden goed kwalificeren als verzamelobject; niet altijd zijn de opdrukken beschikbaar in de zelfde vorm, positie, dezelfde kleur zwart, blauw of rood.

Samenvattend, deze specialisatie is mogelijk een van de meest aantrekkelijke en curieuze van de klassieke postzegels van Spanje. Maar voordat ik deze nu al lange voorbeschouwing afsluit, ga ik nog een heel belangrijke zaak voorleggen aan de mogelijke specialisten.

Tot nu toe heeft, voor zover ik weet, nog niemand het bestaan aangegeven van Sperati vervalsingen met de opdruk "HABILITADO POR LA NACION". Maar in de afgelopen jaren ben ik in de gelegenheid geweest om te bewijzen dat Sperati, de magier onder de vervalsers, inderdaad ook zegels van Spanje van de emissie van 1867-69 met de bewuste opdruk heeft nagemaakt.

Het moge duidelijk zijn, dat hij zich alleen heeft beperkt tot het vervalsen van zeldzame waarden en de duurdere zegels van deze series zoals de 19 cuartos roze en bruin. De exemplaren die ik gezien en bewezen heb, zijn met de opdrukken van 'het officiële type' van het 'Casa de la Moneda' in zwart en van haar slechte variant van 'Salamanca' in het zwart, die van het type 'Andalucia' in het blauw en die met de ovale opdruk van 'Salamanca' in het blauw, die met zekerheid nooit is gecatalogiseerd op de 19 cuartos zegel en die zelfs niet wordt genoemd in de gespecialiseerde Galvez catalogus van Spanje. Deze vervalsingen zijn onvoorstelbaar mooi gemaakt, voor zover is na te gaan d.m.v. fotografische reproductie, de meest gebruikte methode door vervalsers. Daarom was het dat, toen ik wilde bewijzen dat ze echt waren, er niets anders op zat dan toe te geven dat de opdrukken identiek zijn aan de authentieke opdrukken en dit is met zekerheid ook de reden dat deze vervalsingen tot nu toe door de specialisten onopgemerkt zijn gebleven.

De ontdekking van de vervalste Sperati opdrukken, al zijn het er niet veel, is mogelijk geworden doordat ik in staat was een magnifieke verzameling gespecialiseerd in 'Habilitados' opdrukken te onderzoeken die 3 prachtige exemplaren bevatte van de 19 cuartos bruin zonder gom met de hiervoor genoemde 'Habilitados' opdrukken van 'het officiële type', het aangepaste officiële type en die van 'Andalucia'. Ik werd zeer geïmponeerd door de briljante kleuren en de schakeringen bruin tot violet die gebruikt zijn en mede daardoor en door de volledig typografische gelijkheid van de 'Habilitados' opdrukken, begon ik te vermoeden dat het Sperati vervalsingen waren. En inderdaad, de 3 bruine 19 cuartos 'Habilitados' zegels missen het "geheime" echtheidskenmerk van deze zegel, een van de weinige fouten die Sperati gemaakt heeft, net zoals het gebruiken van het cliché van de 19 cuartos roze voor het drukken van de bruine. Dit geheime merkteken is zoals bekend een kleine onderbreking in de verbindingslijn van de linker versiering met de rozet linksonder.

Maar er is meer. Toen ik de 19 cuartos bruin met 'Habilitados' opdruk onderzocht in verschillende verzamelingen van vrienden en bij handelaren,

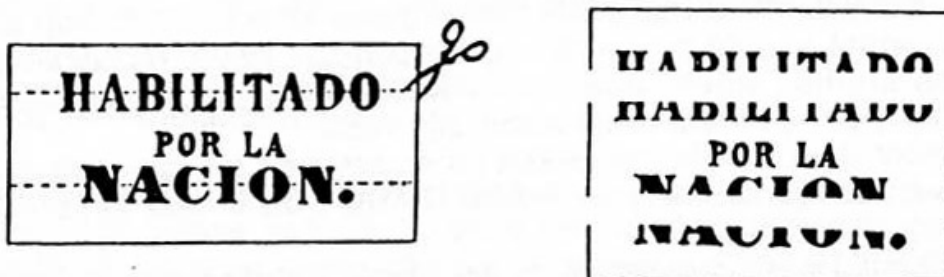
ontdekte ik meerdere Speratis, velen gebruikt. Maar wat veel erger is, ik heb 2 exemplaren van de 19 cuartos bruin met 'Habilitados' opdruk gevonden waarin met de punt van een mes een beetje bij de versiering gekrast is om hem meer op de echte te laten lijken en waarmee bovendien het onomstotelijke bewijs vernietigd is dat het om Sperati vervalsingen gaat. Deze bedriegelijke handeling ontdekte ik toen ik met een sterke loupe dit deel van de zegels onderzocht na een proef met een druppel wasbenzine die het bekraste deel toonde.

Tenslotte ben ik in de gelegenheid geweest om de zeldzame ovale 'Habilitado' opdruk van Salamanca te zien in blauw, op beide zegels van 19 cuartos, de roze en de bruine. De opdrukken waren typografisch identiek aan de originelen, maar bij de 19 cuartos bruin ontbreekt het geheime merkteken dat hierboven genoemd is. Bovendien, zoals hiervoor al genoemd is, is deze zeldzame opdruk op de 19 cuartos nooit gecatalogiseerd, waardoor ze al verdacht waren.

Samenvattend, namens de specialisten zoals ik, die deze interessante series met de 'HABILITADOS POR LA NACION' -opdruk verzamelen, vind ik het mijn plicht om u te wijzen op de noodzaak van een grondig onderzoek en maan ik u tot voorzichtigheid bij de aankoop van de zeldzame 19 cuartos met de 'Habilitado' opdruk; ik waarschuw u voor de ernstige fout om een Sperati vervalsing als echt te erkennen, aangezien tot op heden het bestaan hiervan onbekend was gebleven.

ALGEMENE OPMERKING

Het is niet zo moeilijk, zoals velen denken, om de echtheid of de valsheid aan te tonen van deze opdrukken. In deze korte en samengevatte studie worden de methodes en karakteristieken gegeven om ze te herkennen. Het eerste wat we moeten doen en dat niet veel specialisatie vereist, is om de gelijkheid aan te tonen van de grootte van de opdruk en om die reden moet een correct voorbeeld gebruikt worden. Deze wordt verkregen van een doorzichtige afdruk van een echt exemplaar of van het voorbeeld zoals hierbij is afgedrukt en dat horizontaal is doorgeknipt op de stippellijnen zoals in de tekening is aangegeven.

Door de verschillende fragmenten over de te onderzoeken zegel heen te leggen is het eenvoudig om vast te stellen of de letters wel of niet exacte gelijkenis vertonen. Het maakt daarbij niet uit of de 'Habilitado' die onderzocht wordt ten dele vet of minder vet gedrukte letters heeft, want het gaat er hier om dat vastgesteld wordt dat er een perfecte overeenkomst is tussen beide letters. Net als de (gegalvaniseerde) stempels, verslechterden de opdrukken door slijtage tijdens het gebruik waardoor het relatief vaak voorkwam dat de letters aan de zijkanten enigszins misplaatst, afgerond of gebroken zijn. Daarom wordt bij elk type een vergrote afbeelding getoond van het nieuwe stempel en het versleten stempel. Bovendien is bij dit artikel een kaart afgedrukt waarop alle opdrukken op ware grootte zijn afgedrukt, zowel de nieuwe als de versleten versie.

Als we in alle gevallen eerst vaststellen dat de grootte in overeenstemming is met de afdruk op de kaart en dat de afstand tussen de letters en de vorm ervan klopt, etc., dan rest ons bij ieder opdruktype alleen nog om de aan- of afwezigheid te bevestigen van de details en specifieke echtheidskenmerken van elk type, zoals deze hierna worden beschreven.

TYPE I: het officiële type

Type I komt overeen met het gegalvaniseerde officiële stempel van het 'Casa de la Moneda' en het is gebruikt op alle zegels van de emissies van 1867 en 1868; het is in 't algemeen gedrukt in zwart, is zeldzaam in blauw en nog zeldzamer in rood. De afdruk ziet er als volgt uit:

HABILITADO
POR LA
NACION.

HABILITADO
POR LA
NACION.

- a) De woorden 'POR LA' zijn niet symmetrisch in het midden geplaatst van de ruimte tussen de 1e en de 3e regel; ze staan veel dichter bij de 3e regel.
- b) De 'B' is vervormd; de bovenste helft is groter alsof hij op z'n kop staat.
- c) De 'C' vormt aan de binnenzijde geen perfecte cirkel; rechtsboven heeft hij een stompe hoek. Alle opdrukken waarbij de letter 'C' aan de onderzijde een perfecte cirkel vormt, zijn vals.
- d) Een groot deel van de opdrukken tonen breuken en vervormingen in de punt van de eerste 'A' van 'HABILITADO'; dit is met zekerheid een kenmerk van echtheid.
- e) Tegelijkertijd komt de vervorming als gevolg van de harde inslag van het stempel vaak voor van de letter 'O' van 'HABILITADO' waardoor deze er

als een bijna ronde nul uitziet; ook dit detail is een echtheidskenmerk als het vanzelfsprekend tegelijk voorkomt met alle andere hiervoor genoemde kenmerken.

TYPE I BIS; Het Salamanca type

Het 'Salamanca' type is een modificatie van het officiële type dat later gemaakt is dan het vorige en dat langs officiële weg is gedistribueerd naar de postkantoren die daarom verzochten in het jaar 1869. Veel verzamelaars plaatsen in hun albums beide typen door elkaar, omdat ze de typografische verschillen niet onderkennen ondanks hun grote verschillen.

Hij is veel zeldzamer dan het vorige type en veel minder vaak vervalst. Hij komt net als 'het officiële type' op de zegels voor in het zwart, zeldzamer in het rood. De afdruk ziet er als volgt uit:

**HABILITADO
POR LA
NACION.**

**HABILITADO
POR LA
NACION.**

- a) De woorden 'POR LA' staan nu exact in het midden van
- a) De woorden "POR LA" staan nu exact in het midden van de ruimte tussen de 1e en de 3e regel en de 'A' is onderaan veel breder dan de officiële 'A' van type I die veel dunner is.
- b) De 'B' is nu niet vervormd en kopstaand zoals in het officiële type, nu is hij symmetrisch.
- c) De 'C' is totaal anders dan in het officiële type I; het fijne gebogen onderste stukje ervan is nu plat aan de basis en rechts aan het einde is het bijna een gestrekte driehoek.
- d) Een groot deel van deze opdrukken tonen de 'O' van "HABILITADO" vervormd, vooral in het bovenste deel; dit is een specifiek echtheidskenmerk.
- e) Vergeleken met de officiële grootte van het woord 'NACION' van 'het (le) officiële type', is het woord 'NACION' in het type I BIS iets groter.

TYPE II; Het Andalucia type

Het 'Andalucia' type kent men op alle zegels van deze tijd en bovendien op de 4 cuartos blauw van 1865, altijd gedrukt in blauw dat door de tijd verworpen is tot een groenachtig blauw dat karakteristiek en duidelijk bijna altijd goed zichtbaar is op de achterzijde van de postzegel; hij is zeldzaam in zwart. De afdruk ziet er als volgt uit:

HABILITADO POR LA NACION.

- a) Alle letters 'A' eindigen boven stomp; de opdrukken in het zwart waarvan de letter 'A' van boven eindigt in een punt, zijn vals.
- b) De vorm van de letter 'C' is een specifiek echtheidskenmerk; aan de rechterbinnenzijde onderaan toont deze een duidelijke stompe hoek in tegenstelling tot bijna alle valse opdrukken waar dit kenmerk niet voorkomt en de binnenzijde onderaan een gebogen lijn is zonder hoek.
- c) In een groot gedeelte van de originele opdrukken is de 'O' van 'HABILITADO' puntig en rechtsboven geplaat; dit is met zekerheid een echtheidskenmerk.
- d) Tegelijkertijd vertonen de meerderheid van de opdrukken door slijtage van het stempel een breuk aan de onderzijde van de letter 'D' en er ontbreekt een stukje van het linker verticale deel van de voet van de letter 'A' van het woord 'LA'. Er bestaan nog meerdere echtheidskenmerken.

TYPE III; Het Llanes type

Naar onze mening zou dit type het 'Asturias' type moeten heten, omdat het gebruik van dit type opdruk niet kenmerkend is voor die plaats. Hij is zeer zeldzaam, men kent hem in zwart en alleen op een aantal zegels uit deze jaren. De afdruk ziet er als volgt uit:

***Habilitado por
la Junta
Revolucionaria***

***Habilitado por
la Junta
Revolucionaria***

- a) De vergelijking met de kaart is hier van essentieel belang omdat juist alleen de grootte van veel valse opdrukken en de ruimte tussen de letters verschilt van de echte. Daarom spitst de vergelijking zich toe op het perfecte samenvallen van alle letters en de tussenruimten tussen de letters 'OLU' in de derde regel, die in de originele versie overdreven witte tussenruimten vertonen, terwijl in de meerderheid van de valse opdrukken deze 3 letters veel dichter bij elkaar staan, d.w.z. met de zelfde

- tussenruimte als bij alle andere letters in dit woord.
- b) In de 2e regel mag de letter 'J' niet kleiner zijn (er bestaan valse opdrukken waar waar dit het geval is) en hij moet zichtbaar scheef staan t.o.v. de normale hellingshoek van de letters van het woord 'JUNTA'.
- c) Bij de niet versleten opdrukstempels verschijnt een duidelijk verschil tussen de letter 'B' op de 1e regel en de 'B' van de 3e regel. De 'B' van 'HABILITADO' heeft een bijna rechthoekig uiterlijk, het rechter gedeelte is parallel aan het linker gedeelte en de binnenruimte sluit met een zeer nauwe boog. Daarentegen is bij de 'B' van 'REBOLUCIONARIA' de rechterzijde veel korter en verder is de bovenzijde van de binnenruimte in de letter meer open en rond gebogen. Dit is met zekerheid een echtheidskenmerk van het niet versleten stempel.
- d) Bij de erg versleten stempels met een erg vage afdruk zijn de details niet goed vast te stellen; door de drukfout van de letter 'B' die afgerond is en door het verlies van een groot verticaal deel, lijkt deze op een 'V'. Maar altijd, en in tegenstelling tot de meeste valse stempels moet een klein verticaal streepje aan de linkerzijde opgemerkt kunnen worden, een restant van wat hiervoor is aangegeven. De opdrukken met een 'V' zijn vals.

TYPE IV; Het Teruel type

'Het Teruel type' is eenvoudig vast te stellen ondanks de vele verschillende vervalsingen die ervan zijn gemaakt. Hij komt op vele zegels voor van deze jaren en altijd in het zwart. Ik heb maar 1 origineel exemplaar gezien in het blauw. De afdruk ziet er als volgt uit:

- a) Zoals in het geval van het hiervoor besproken opdrukstempel is het van essentieel belang om de grootte te vergelijken met de kaart; het voorbeeld dient nu zowel horizontaal als verticaal langs de letter 'P' te zijn doorgeknipt. Allereerst wordt de breedte opgemeten die in bijna alle gevallen van het valse stempel veel groter is, daarna de overeenkomst van de 3 letters en de grootte van de ovale lijn; alle ovaalvormen met een dunne lijn zijn vals. Bovendien, met een 2e niet doorgeknipte kaart kan de omtrek vergeleken worden en de vorm van het ovaal vastgesteld worden;

als het een perfecte is hij vals. Het originele ovaal is iets afgeplat aan de rechter bovenzijde.

- b) Ten gevolge van de slijtage en het afplatten van de stempel bestaan er originelen met de letters 'HP' iets van elkaar gescheiden, dicht bij elkaar en tenslotte elkaar rakend. In het eerste geval raakt de linkerkant van de letter 'H' de lijn van het ovaal niet, in het laatste geval wel. En hetzelfde gebeurt met de rechterzijde van de letter 'N'
- c) Bij de erg versleten stempels zijn de 3 letters verenigd en, zeer belangrijk, de lijn van het ovaal is in dat geval veel dikker en vervormd, waardoor een onregelmatige vette vorm is ontstaan.

TYPE V; Het Salamanca type

De stempelopdruk van 'het Salamanca type' is in geen enkele catalogus goed en exact afgedrukt. Daarom is de meerderheid van de valse stempels gemakkelijk te herkennen omdat deze een reproductie zijn van de onjuiste afbeeldingen in de catalogi, b.v. zonder de linker versiering of een andere afbeelding. Dit type komt op de meeste zegels van deze periode voor, altijd in het blauw; in het zwart zijn de originelen tamelijk zeldzaam. De afdruk van het origineel ziet er als volgt uit:

- a) De vorm en de tekening van de versiering links is het eerste dat onderzocht dient te worden, want ook al is het stempel versleten, altijd is duidelijk een enigszins langgerekt kruis van 4 cirkels te zien. Er is een vervalsing die veel voorkomt waarin de versiering de vorm heeft van een klaver waarvan de buitenkant getand en onregelmatig is waardoor zondermeer de valsheid is aangetoond. In een uitzonderingsgeval kan het voorkomen dat een opdruk zonder de versiering is gedrukt; daardoor is het een behoorlijk probleem om exacte richtlijnen te definiëren die, mede gezien de beperkte verspreiding, duidelijke normen aangeven voor herkenning van de opdruk.
- b) Eerst vergelijken we weer met de kaart waarin de reproductie horizontaal door de middellijn is doorgeknipt of de grootte van het ovaal overeenstemt en de positie van de woorden "POR LA". In het originele stempel is de ruimte tussen de twee woorden veel groter dan in het overgrote deel van

de vervalsingen. Bovendien staan de 'P' en de 'O' dicht bij elkaar en soms tegen elkaar de letter, terwijl de letter 'R' aan de bovenzijde een beetje boven de andere letters uitsteekt.

- c) Door het gebruik en de slijtage van het stempel verschijnen er diverse onregelmatigheden zoals vervorming van de letters, vooral van de 'N' en de 'C'. De letters 'P' en 'O' staan tegen elkaar aan en er verschijnt een breuk in het binnenste ovaal, schuin linksboven van de 'P' en schuin rechtsonder de 'A'. Al deze gebreken zijn duidelijke kenmerken van echtheid.
- d) De kleur blauw is variabel, intens blauw is zeldzaam en het meest komt een verschoten kleur blauw voor gelijk aan de kleur van 'het Andalucia type' en altijd met een vetachtige doorslag op de achterzijde die nog beter zichtbaar wordt als de zegel vochtig gemaakt wordt of met beschijning van ultraviolet licht.

TYPE VI; Het Valladolid type

Alleen in de gespecialiseerde catalogus van Galvez wordt genoemd dat er 2 typen van dit opdrukstempel bestaan. De meeste catalogi en daarmee bijna alle verzamelaars halen ze door elkaar en verzamelen ze gemengd, net zoals bij de opdrukken van het type I en I bis, zoals hiervoor reeds was aangegeven.

Maar ook in de catalogus van Galvez worden de kenmerken van beide typen niet vermeld. Druktechnisch zijn ze heel verschillend zoals we zullen zien waarbij ze zich bovenal onderscheiden door de lengte van het woord 'NACION', de een is veel groter dan de andere. Om die reden noemen we ze 'het smalle type' en 'het brede type'. Ze zijn altijd zwart en ze komen voor op alle zegels van deze periode. De typen zien er als volgt uit:

I. HET SMALLE TYPE:

HABILITADO

POR LA

NACION

HABILITADO

POR LA

NACION

- a) Vergelijken we de lengte van de regels met de kaart, dan moet in het bijzonder gelet worden op de lengte van het woord 'NACION' dat 11 mm moet zijn en de tussenuimte tussen 'POR' en 'LA' dat hier slechts 1 mm moet zijn.

- b) De vorm van de 'C' is typisch en karakteristiek; de verticale binnenzijde vormt in het midden een nagenoeg rechte lijn en is boven en onder hoekig.
- c) Veelal zijn de letters 'HAB' aan de onderzijde met elkaar verbonden.
- d) De letters onderscheiden zich in bijna alle gevallen door een fijne horizontale lijn aan de uiteinden, vooral bij de 'P' en de 'R'.

II. HET BREDE TYPE:

HABILITADO

HABILITADO

POR LA

POR LA

NACION

NACION

- a) Vergeleken met de kaart is de lengte van het woord 'NACION' nu bijna 13 mm, 2 meer dan het vorige type, en de scheiding tussen 'POR' en 'LA' is dichtbij 2 1/2 mm, meer dan het dubbele dan hiervoor.
- b) De vorm van de letter 'R' is karakteristiek; het rechter pootje is veel korter dan het linker.
- c) Een veel voorkomend echtheidskenmerk is een breukje in het linker verticale deel van de 'A' van het woord 'NACION' en in de rechterzijde van de letter 'N' die ernaast staat terwijl ook de letter 'D' gebroken is, veelal horizontaal door het midden.
- d) In tegenstelling tot die van het smalle type zijn de onderzijden van de letters 'HAB' niet met elkaar verbonden.

Dit waren de 'Habilitados' opdruk typen die voorkomen in de nationale en buitenlandse catalogi en de echtheidskenmerken waaraan ze herkend kunnen worden, maar er bestaan meerdere, veel zeldzamere kenmerken, waarvan de bestudering buiten het kader van deze publicatie valt. Bovendien zijn er handgeschreven "opdrukken" die door de vlijtige Republikeinen van toen in der haast op de postzegels geschreven werden in de allereerste dagen die volgden op de bekende verordening om de 'Habilitados' opdrukken te plaatsen. Deze laatste zijn vooral het verzamelen waard en dienen een vooraanstaande plaats in de verzameling in te nemen. De indeling hiervan is moeilijk; in sommige gevallen verschijnt de hele tekst, in andere alleen een afkorting, soms staat het over 2 of meer postzegels• etc. Waarschijnlijk om deze reden staan ze in geen catalogus vermeld behalve in Galvez, alhoewel de authenticiteit gemakkelijk te bewijzen is omdat de oudheid blijkt uit de inkt en omdat het poststempel over het

opschrift heen geplaatst moet zijn; in het tegenovergestelde geval, is de situatie verdacht.

Ik denk dat ik hiermee aan veler verzoek tegemoet ben gekomen om een samenvatting te publiceren van de kenmerken van onze 'Habilitados' opdrukken. Mij rest nog slechts het verzoek aan de redacteurs van de nationale catalogi om met meer voorzichtigheid deze groep opdrukken te catalogiseren, waaronder in het bijzonder de duidelijke verschillen tussen de typen I en I BIS van 'het officiële type' en de 2 typen van 'het Valladolid type', zoals dit vreemd genoeg wel tot in veel detail gebeurt met veel moderne opdrukken en haar variëteiten en bijzonderheden terwijl onze klassieke 'HABILITADOS POR LA NACION' opdrukken in de vergetelheid achterblijven.

**NASCHRIFT door J.A. Vinkenborg bij het artikel van Dr.L. Blas getiteld:
"HABILITADOS POR LA NACION "**

Bij het hiervoor afgedrukte artikel van Dr. Blas dienen voor de goede orde nog een aantal aanvullende opmerkingen en enkele kanttekeningen te worden geplaatst. Het artikel is in het begin van de zestiger jaren gepubliceerd en het is daardoor mogelijk dat de informatie in dit artikel inmiddels niet meer geheel correct is, voor zover nadien nieuwe ontdekkingen gepubliceerd zijn of indien nadien correcties of aanvullingen op de tekst zijn verschenen. Alhoewel mij geen recentere gepubliceerde studie over dit onderwerp bekend is, sluit ik zeker niet uit dat deze bestaat.

In het artikel wordt op enige plaatsen gesproken over echtheidskenmerken die, zoals de schrijver opmerkt, niet altijd herkenbaar zijn en/of niet altijd voorkomen. Dit houdt dan dus tevens in, dat indien het genoemde kenmerk niet op uw zegel voorkomt, dit niet noodzakelijkerwijs inhoudt dat uw zegel of de opdruk vals is. U dient een dergelijk kenmerk op te vatten als een aanvulling op de echtheidskenmerken die wel altijd voorkomen en die u in een voorkomend geval extra zekerheid van de echtheid geven.

In de gespecialiseerde 'Unificado' catalogus wordt ook aandacht geschonken aan alle in het artikel genoemde verschillende 'Habilitado' opdrukken. Daarbij valt op dat geen melding gemaakt wordt van enig detail of van b.v. de grootte van het woord 'NACION' in de 2 verschillende typen van 'Valladolid' ('het smalle en het brede type'). Het meest opvallende verschil tussen Blas en Unificado is de type III opdruk ('het Llanes type'). Blas stelt keihard dat alle opdrukken vals zijn die als 3e letter een 'V' tonen in het woord 'REBOLUCIONARIA' in plaats van de in zijn artikel getoonde 'B'. Deze 'B' komt echter geheel niet voor in het voorbeeld in de Unificado

die het woord spelt als 'REVOLUCIONARIA' met een 'V'.

*Habilitado por
la Junta
Revolucionaria*

Blijkbaar zijn de geleerden het niet met elkaar eens welke opdruk de echte is, zodat hoe dan ook voorzichtigheid in acht genomen moet worden met deze opdruk.

Wel worden in deze catalogus nog een tweetal extra 'Habilitado' opdrukken getoond, te weten het door Blas in zijn voorwoord genoemde 'Canarias de Orotava' type (dat alleen bestaat uit de 3 letters 'HPN') en het door Blas niet

CANARIAS (Orotava)

HPN

VALDERROBLES (Teruel)

genoemde 'Valderrobles/Teruel' type. Dit laatste type bestaat uit een leeuw met een vlag, daarboven de letter 'H' en daaronder de letters 'P' en 'N'. Voor afbeeldingen van deze typen verwijs ik u naar genoemde catalogus.

Helaas zijn mij geen echtheidskenmerken van deze opdrukken bekend. De catalogus maakt voorts bij alle typen melding van het feit dat de opdrukken schots en scheef geplaatst zijn, soms op z'n kop, soms dubbel, etc. In de waarde maakt dit verder geen verschil.

Opgemerkt dient ook te worden dat deze studie voorts geen melding maakt van het gebruik van de opdrukken 'HABILITADO POR LA NACION' op zegels van de kolonien. Voor de goede orde zij gemeld dat de bewuste opdruk ook daar verplicht is geweest en daar ook gebuikt is. Dit was zeker het geval in de Spaanse Antillen (Cuba/Puerto Rico) en in de Philipijnen.

Voor zover ik uit de mij bekende publicaties kan vaststellen gaat het in alle

gevallen om de opdruk die door Dr. Blas 'type I, het officiële type' genoemd wordt. Noch in mijn eigen verzameling, noch in de mij bekende publikaties en catalogi ben ik een ander type opdruk tegengekomen. Opvallend is dat zelfs oude zegels die blijkbaar op de postkantoren nog in voorraad waren

van de besproken opdruk werden voorzien; in de catalogi worden onder 'Filipinas' zelfs meer dan 13 jaar oude zegels uit 1854 met deze opdruk genoemd.

Tenslotte is het wellicht aardig om nog te melden dat de opdruk ook verplicht was op fiscaalzegels, in gebruik in Spanje en in de gemelde kolonien. Ook hier gaat het in de mij bekende gevallen bij de kolonien steeds om 'het officiële type I' dat in opdracht van het revolutionaire bewind verspreid werd door de 'Casa de la Moneda' te Madrid. De opdrukken bestaan in het zwart en in het blauw. Omdat deze fiscaalzegels niet in de gangbare catalogi staan afgebeeld, wil ik graag tot slot van dit naschrift een afbeelding tonen

van een willekeurige fiscaalzegel van de Spaanse Antillen met en zonder de bewuste opdruk. Het betreft de zegel van 5 C de Escudo, blauw, zonder opdruk, uit 1868 en de zelfde waarde in het bruin uit 1869 met de 'HABILITADO POR LA NACION' opdruk van het officiële type I.

J.A. Vinkenborg

Cereszegels 1920 (4)

Vanaf januari 1920 werden naast de gebruikelijke 15 : 14 tanding ook de 12 : 11 1/2 tanding gebruikt. De reguliere papier leveranties begonnen in maart 1920 weer moeilijkheden op te leveren voor de Casa da Moeda en aan het eind van deze maand ging men willekeurig gebruik maken van diverse papierkwaliteiten: het geelachtige papier of Amarelado; het kartonachtig papier of Cartolina; het blauwachtige papier of Azulado en tenslotte het olieachtige papier of het beruchte Acetinado.

Hoe kwam het nu tot deze papiervariëteiten? Enerzijds waren daar de gebrekkige leveringen, anderzijds het kostenaspect. Deze papierkwaliteiten kosten namelijk niets!!

Enige jaren tevoren had Duitsland op 9 maart 1916 de oorlog (1e W.O.) verklaard aan Portugal, nadat twee jaar lang in regeringskringen werd getwijfeld tussen neutraliteit of meedoen met de geallieerden. Portugal is al eeuwenlang verbonden geweest met Engeland. Portugal liep het risico de koloniën Angola en Moçambique ofwel aan de Duitsers ofwel aan de Engelsen (verbond of niet) te verliezen. Neutraliteit leek lange tijd de beste oplossing, totdat de Engelsen duidelijk maakten dit niet te accepteren. Men koos dus steeds meer de zijde van de geallieerden.

Op 25 februari 1916 confisqueerde de Portugese regering door middel van een decreet (van 23 februari 1916) alle Duitse schepen die in de Portugese havens lagen (inclusief de havens in de koloniën). Omdat Portugal niet op het officiële protest van Duitsland van 27 februari 1916 reageerde, verklaarde Duitsland Portugal de oorlog, wat weer de aanleiding was tot de inname van Duits Oost-Afrika door de Portugezen: de zogenaamde post 'KIONGA' waar 29 mei 1916 vier postzegels van Lorenzo Marquez net opdruk Kionga werden uitgegeven. Dit waren de enige zegels van dit gebied zodat een afgesloten verzameling heel gemakkelijk te realiseren valt!

Maar goed, de boten werden geconfisqueerd en op deze Duitse schepen bevond zich lading, waaronder vier soorten .....papier: 'Amarelado, Cartolina, Azulado en de Acetinado!

Vanaf maart 1920 werd van deze papiersoorten gebruik gemaakt.

Tussen maart en mei 1920 werden uitgegeven op papier Azulado, Cartolina en Amerelado de waarden 1/2 C., 2 C. en 4 C., de Núcleonummers 207, 223 en 226.

Tussen juni en december 1920 op het papier Cartolina, Amerelado en Acetinado de waarden 1 C., 2 C., 4 C., 7 1/2 C. en 10 C., de Núcleonummers 221, 223, 226, 229 en 215.

De zegel van 20 C. werd vanaf september 1920 uitgegeven op wit papier (Cartolina of Acetinado), omdat het porcelana Amerelado papier oprakte, Núcleo 233 naar Núcleo 240.

De druk van de 50 C. bleef geschieden op Porcelana Colorido.

Tussen 10 juli en 30 september 1920 vond een staking plaats, waarbij het

personeel van de Casa da Moeda zich solidair verklaarde. Derhalve was het noodzakelijk te improviseren met het personeel om de druk van postzegels te continueren. Natuurlijk kon de kwaliteit van de druk niet op niveau blijven en vandaar dat de postzegels in de periode juli tot september 1920 nogal gebrekkig waren, hetgeen duidelijk valt waar te nemen. Men vindt deze zegels op de genoemde papiersoorten (Azulado, Amarelado, Cartolina en Acetinado) in de waarden van 1 C. bruin, 2 C. oranje en de 10 C. 'tijolo' (= baksteen), Núcleo 221, 223 en 215.

Van 1 oktober tot 30 november 1920 vond het 7e congres plaats van de U.P.U. en men kwam overeen, vanwege de prijsstijgingen voortvloeiende uit de oorlog, de posttarieven te verhogen.

In Portugal werden niet onmiddellijk nieuwe zegels besteld, omdat men eerst het moment wilde afwachten dat de internationale posttarieven in Europa van kracht zouden worden. Vandaar dat eerst op 31 maart 1921 met het decreet nummer 2698 de nieuwe zegels werden bekrachtigd. Deze worden in het volgende hoofdstuk, nummer 5, behandeld.

In december 1920 verkreeg de Casa da Moeda van de Companhia de Papel do Prado enige riemen Liso-papier. Op dit papier en nog het Cartolina- en het Acetinado-papier werden de volgende waarden gedrukt: 1 C. bruin, 7 1/2 C. blauw op Liso-papier, 8 C. ardoise op Acetinado-papier en 14 C. violet op Liso- en Cartolina-papier, de Núcleonummers 221, 229, 214 en 239. Het jaar 1920 bracht dus veel filatelistisch vertier.

Door staking kwamen er defectieve drukken, er waren nu twee tandingsoorten en er kwam een variëteit aan papiersoorten afkomstig van geconfisceerde Duitse boten. Het plezier begint nu bij het nazoeken van de karrevracht Ceres-zegels of de genoemde 4 papiersoorten er tussen zitten. Wat blauw- of geelachtig papier, 'keihard' karton? Dat komt dus uit de Duitse boten, zoals ook het moeilijk te bepalen Acetinado-papier. U vindt al deze papiervariëteiten vermeld in de Núcleo, weliswaar verspreid over diverse jaren, maar men vermeldt keurig het jaar 1920. Soms onder het papierhoofd, soms tussen de kleuren vermeld. Zegels als de 1/4 C., 8 C. ardoise en 10 C. staan bij het hoofdstuk '1912' vermeld, hoewel de papiervariëteiten uit 1920 stammen. Alles staat wel vermeld maar zeer verwarrend. Het vergt enige speurzin, maar het loont de moeite.

Dit artikel is opgedragen aan Dr. Frederico Lopes, vermaard Portugees filatelist.

Jan van Gerwen en Frits van Beekum.

Vervalsingen van Portugal

De lokale Macau opdrukken 1940 - 1941 (4)

De Núcleo/Afinsa catalogus waarschuwt voor vervalsingen van twee lokale opdrukken: de Núcleo-nummers 307, een 5 avos op 7 avos karmijnrood van het zogenaamde 'Padrões'-type, en Núcleo-nummer 316, een 3 avos op 6 avos grijs-ardoise uit de 'Império Colonial Português'-serie.

Nadat de 'Padrões'-zegels uit de circulatie waren gehaald, werden de restanten in Macau, Núcleo-nummer 306 t/m 308, en Portugal, Núcleo-nummers 309 t/m 315, van opdrukken voorzien.

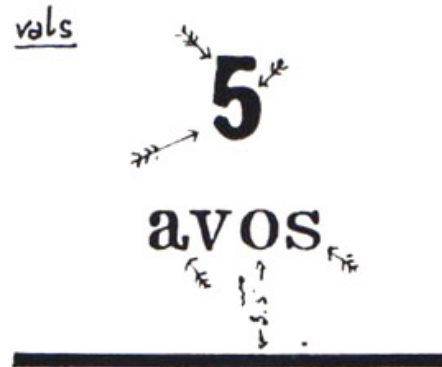
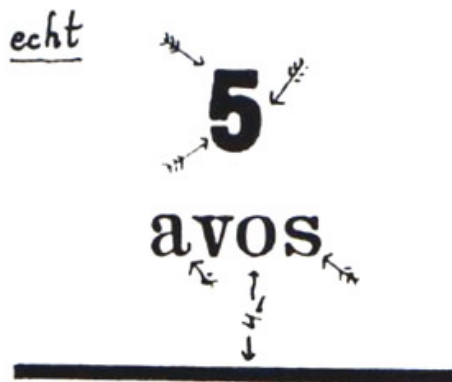
In Macau werden de zegels van 6 avos voorzien met een '1 avo' opdruk (306) en de zegels van 7- en 8 avos werden voorzien met een '5 avos' opdruk (respectievelijk 307 en 308). Deze opdruk werd aangebracht bij de Imprensa Nacional van Macau. De nummers 306 en 308 komen normaal voor, terwijl de '5 avos' op 7 avos karmijnrood bijna alleen vals voorkomt. Deze vervalsingen werden in Lisboa gemaakt en zijn lastig te identificeren. Bij een vergelijking met meerdere exemplaren is de vervalsing gemakkelijk te onderscheiden. Behalve het verschil van het type opdruk, hebben de zegels ook een witte en 'briljante' gom, terwijl de echte zegels gele gom hebben met een matte glans. De verschillen in het type opdruk zijn groot, zoals te zien is op de vergrote afbeelding (1).

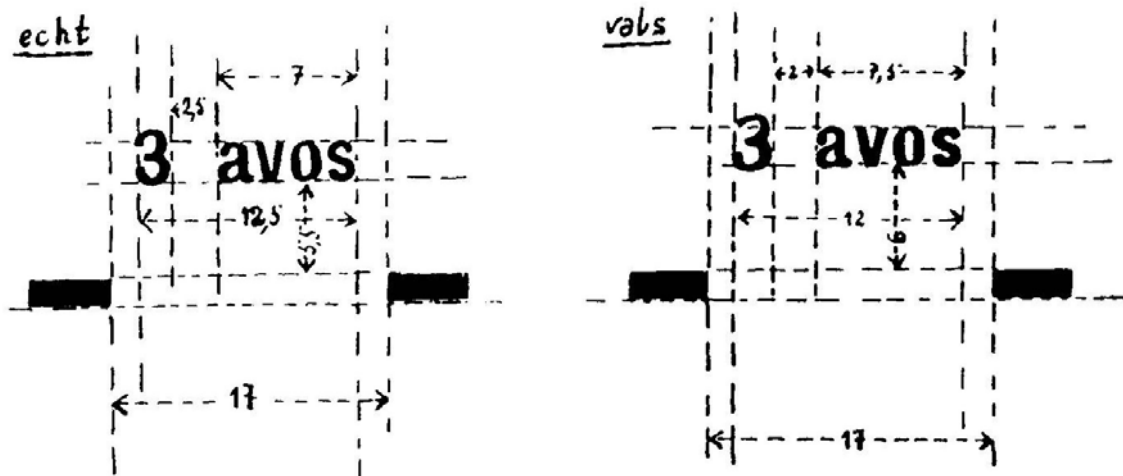
Afb. 1. Links 'echt', rechts 'vals'

Belangrijkste verschillen:

- **Gom:** bij de echte zegels is de gom geel van kleur en mat, bij de valse zegels is de gom wit van kleur en is briljant;
- **Lengte v.d. horizontale streep:** bij de echte zegels is deze streep 17 mm, bij de valse zegels is deze 16,5 mm;
- **Afstand 'avos' tot streep:** echt: 11,5 mm en vals: 10 mm;
- **'Vlag' van de '5':** Bij de echte zegels is de vlag rechthoekig en is perfect uitgevoerd, bij de valse zegels is de vlag niet perfect uitgevoerd en heeft een bol uiteinde;
- **Afstand 'avos' tot '5':** echt: 7,5 mm en vals: 6,5 mm;
- **Beneden uiteinde '5':** echte zegels is dit uiteinde horizontaal (plat), bij de valse zegels is dit uiteinde bolvormig en niet horizontaal;
- **Schreef aan 'a' van 'avos':** echt: is (zeer) fijn en eindigt in een puntje, vals is dik en eindigt in een (nog dikkere) lijn;
- **'O' van 'avos':** bij de echte zegels is de binnen-diameter groter dan bij de valse zegels.

De opdruk van Núcleo-nummer 316, de '3 avos' op 6 avos, werd ook gemaakt door de Imprensa Nacional van Macau. De typografische opdruk werd gemaakt op halve vellen van 50 zegels. De twee enige variëteiten in de vellen zijn op positie 39 en 49. Op positie 39 is de linkerbalk verhoogd en op positie 48 is het rechterbeentje van de 'v' van 'avos' korter. Er bestaan gevaarlijke vervalsingen van deze opdruk, gemaakt in Lisboa. Omdat deze valse opdrukken op zegels werden gemaakt die nooit de invloed van het tropisch klimaat hebben ondervonden, bleven de oorspronkelijke witte kleur van het papier en de witte briljante gom bewaard. De echte zegels hebben een wit gele kleur met gele doffe gom. Het is moeilijk ze afzonderlijk te onderscheiden. Toch zijn de verschillen duidelijk zichtbaar op de vergrote foto en de losse afdrukken van de echte en de valse opdrukken. links de 'echte' zegel, rechts de 'valse'!

Resumerend: de voornaamste verschillen tussen valse en echte opdrukken zijn de volgende:

- **Totale lengte opdruk '3 avos':** echt: 12,5 mm, vals: 12 mm;
  - **Afstand van '3' tot 'avos':** bij de echte zegels is dit 2,5 mm en bij de valse zegels is dit 2 mm;
  - **Lengte 'avos':** echt: 7 mm, vals 7,5 mm;
  - **Middelste dwarsbalk van de '3':** bij de echte zegels eindigt deze in een verticale lijn, is groot en regelmatig. Bij de valse zegels is deze 'puntig' en eindigt niet plat;
  - **Kromming boven van de '3':** Bij de echte zegels loopt deze rond door naar beneden, bij de valse zegels eindigt deze halverwege;
  - **De 'v' van 'avos':** bij de echte zegels is de opening boven groot en zijn de benen van de 'v' dun, bij de valse zegels zijn de benen van de 'v' dik en de opening klein. Voor een verder vergelijk verwijzen wij u naar de tekeningen .
- Bron: Boletim do Clube Filatelico de Portugal, een artikel van Dr. António Marçal Corrêa Nunes.

Jan van Gerwen en Frits van Beekum.

Vraag en aanbod

Nogmaals wijzen wij u op deze rubriek. Al onze leden kunnen gratis van deze rubriek gebruik maken!

Wie kan mij helpen aan vervalsingen en herdrukken van Portugal en gebieden.

Gaarne een berichtje aan of telefonisch: F. van Beekum, Annastraat 20, 6862 CH Oosterbeek. Tel.(tevens fax) 026 - 3342728.

Te koop gevraagd: Zegels, ook series, partijen en collecties **Spaanse Antillen (Cuba/Puerto Rico/ook Filipinas)**, gebruikt of ongebruikt. Ook vervalsingen of zegels op brief (echt/vals) hebben mijn belangstelling. Bovendien ben ik geïnteresseerd in fiscaalzegels en in literatuur over zowel postale als fiscale zegels uit deze koloniën en filatelistische literatuur over de koloniën in het algemeen. Mijn telefoonnummer is: 023 - 525.66.81.

Gevraagd: **Brieven van Spanje**. Voorfilatelie en brieven met zegels tot 1900.

C.L.Minderaa, Ernst Casimirlaan 23, 3708 CG Zeist. Tel. 030-6921458.